

Дослідження внутрішніх областей континенту у XVIII – XIX столітті.

Вожаки експедицій за рабами і більшість іспанських конкістадорів переважно були малоосвіченими людьми. Інтереси єзуїтів лежали в цілому дещо осторонь природничих наук. Звичайно, вони досить детально вивчили річкову сітку і рельєф Південної Америки, але і тільки...

Першою з наукових експедицій в Південну Америку була експедиція Парижської Академії наук по встановленню довжини дуги меридіану, так звана «екваторіальна експедиція» на чолі з Кондаміном у 1737-45 роках. Під час неї крім астрономічних робіт було здійснено перший науковий опис Амазонки. 1751 року Кондамін видав «Щоденник мандрівки до екватору», в якому широко використовував матеріали своїх спостережень і матеріали та карти, що надавалися йому отцями єзуїтами.

Першим географом-дослідником басейну Ла-Плати був іспанський офіцер Асара, який займався топографічними роботами в районі Парани і Парагваю. Він написав чотирьохтомну класичну працю «Мандрівка Південною Америкою», що була видана у 1809 році.

Олександр Гумбольдт і Еме Бонплан у 1799-1804 роках здійснювали мандрівки в північно-західній і північній частинах континенту. У Європу вони повернулися з багатючими колекціями і великою кількістю наукового матеріалу. З наукової точки зору дослідники здійснили «повторне відкриття» тропічної Америки. Метод «географічних досліджень Гумбольдта» став прикладом для наукових експедицій XIX століття. Гумбольдт став одним з творців фізичної географії як науки, основоположником сучасної географії рослин, видатним істориком географічних відкриттів, кліматологом, океанографом, картографом. Він 20 років обробляв в Парижі зібраний ним і Бонпланом колосальний матеріал. За результатами досліджень було випущено 30ти томну (на жаль не закінчену) наукову працю.

XIX століття стало століттям детальних наукових пошуків по всьому Південноамериканському континенті. Від Вогняної Землі до Гвіанського нагір'я

працювали різноманітні експедиції, які картографували територію і вели різноманітні наукові дослідження. Найбільш значними і ефективними як за охопленням території, так і за результатами були комплексні наукові експедиції різних країн світу. У 1817-20 роках діяла Австро-Баварська наукова експедиція по дослідженню Бразильського плоскогір'я та Амазонської низовини. Протягом 1822-29 років у Бразилії працювала Російська комплексна експедиція на чолі з Лагенсдорфом. Роботи проводилися на Парані, Парагваї і в Амазонії. Ще більшим науковим розмахом відзначалася французька комплексна експедиція 1843-47 років під керівництвом Кастельно. Вона двічі перетнула материк, пройшовши при цьому понад 18 000 км. На жаль значна частина матеріалів була втрачена під час катастрофічної повені в яку потрапила експедиція. У 30-80 роках ХІХ століття активно вивчалася територія між Бразилією і Венесуелою. 1839 року брати Шомбергки відкрили масив Рорайму. Пізніше багатьма дослідниками була досліджена і описана гідрографічна сітка і рельєф цієї території. У 40-90х роках ХІХ століття були детально вивчені і досліджені Патагонія і південна частина Анд, вияснено особливості розміщення гірських хребтів, досліджено між гірські котловини, плато і льодовики.

Значний імпульс до вивчення загадкової Амазонської низовини дала так звана «каучукова лихоманка» наприкінці ХІХ початку ХХ століття. Натуральний каучук почав широко використовуватися в розвинених країнах. Його видобували з соку дерева гевея, що росло в селві. Це був дуже прибутковий бізнес. «Пошуки нових місцевостей для організації збору каучуку виявилися найбільш активним і успішним дослідником басейну Амазонії» (Е. Реклю). На кораблях каучукових торгівельних компаній багато європейських дослідників відкривали нові світи посеред тропічного лісу.

Щось подібне відбувалось і в ХХ столітті, коли в Бразильській селві почали активно шукати алмази і нафту, а також будувати трансамазонські дороги.

У дослідженнях Південної Америки брали участь російські вчені М. М. Альбов, який у 1895—1896 рр. вивчав Вогняну Землю, етнограф Г. Г. Манізер

(1914-1915), який досліджував життя і звичаї індіанських племен, біолог і генетик М. І. Вавилов (1930, 1932-1933).

У ХХІ столітті Південна Америка не втратила своєї загадковості. До цього часу є території, які людина бачила лише з ілюмінатора літака. Страждаючи від немилосердного знищення, мало вивченою залишається сельва. Зберігають свої таємниці важкодоступні області Анд і тепуї Гвіанського нагір'я. Кожного року відкриваються десятки нових видів флори і фауни. Чекають на своїх дослідників глибини історії давніх цивілізацій материка.